

Skog & Ekonomi

NYHETER FRÅN DANSKE BANK
TEMA MASSA

Foto: SCAs nya Östrandsanläggning som invigs i juni.

Massamarknaden kokar och sågverken klyver rekord

Det kokar på många fronter i skogsindustrin. Massapriset kommer snart att passera 1200 USD/ton, en nivå inte ens optimisterna trodde var möjlig. Trävarupriserna har stigit i 28 månader och fortsatta pris-höjningar är redan in-tecknade för kvartal 3. Detta innebär den längsta uppgångsfasen för sågverken på över 40 år. Det som skiljer mot tidigare uppgångar är inte prisnivån, som varit högre korta perioder. Nej, det är uthålligheten i uppgången. Denna ger sågverken en möjlighet till finansiell och ekonomisk återhämtning innan vändningen kommer. Få tror nog att detta är den eviga konjunkturuppgången för den historiskt, volatila skogen. Däremot är vi många som ser möjligheterna till en lugnare vändning och att nästa fall inte blir lika djupt som tidigare.

Förklaringarna kan skrivas FÖRNYELSEBART OCH KLIMATSMART. Allt fler beslutsfattare inser att skogen och skogens produkter är en viktig del av den omställning som måste göras för att vi skall kunna leva kvar på denna planet. Under sin livslängd lagrar skogen koldioxid. Efter avverkning fortsätter skogens produkter, antingen att lagras koldioxid i exempelvis träkonstruktioner, eller så ersätter dom fossila produkter och bränslen. Detta genombrott för skogen har det talats om i många år, men nu syns tecknen på att det verkligen sker. Byggnationen av fler-familjshus i trä har verkligen tagit fart. Investeringarna i skogsbaserade bränslen ökar och förnyelsebara insatsvaror står på alla seriösa företags önskelista i dag. Läs mer om skogsindustrins vändning på sidan 2.

2 Temaartikel 1

- Skogsindustrins stora revansch

3 Temaartikel 2

- En fiber på retur - hot eller möjlighet?

4 Massamarknaden

- Hur urstark är egentligen massamarknaden?

5 Banken analyserar trävarumarknaden

- Längsta prisuppgången på över 40 år
- Kinas dämpade import - en möjlighet?

6 Timmer & Massaved

- Kraftiga prishöjningar på massaved
- Det mellansvenska lågprisdiket nästan borta

7 Råd till skogsägarna

- Tveka inte att avverka. Ut och hugg!

8 Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

- Måns Johansson, vd på Vida Wood: "Priserna i USA ligger 1000 kr högre än i Europa."

9 Fastighetsmarknaden

- Kvinnorna säljer och männen köper skogen

10 Ränta & Valuta

- Bostadsmarknaden påverkar ekonomin och skogsindustrin

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/skog-och-lantbruk

Temaartikel 1

Skogsindustrins stora revansch

Vad händer och hur länge kan det fortsätta så här?

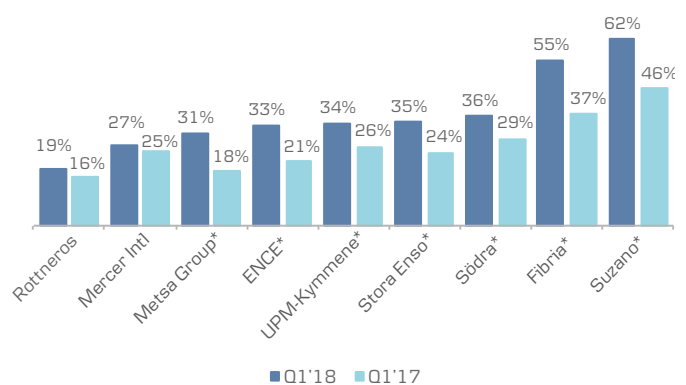
De frågorna ställer sig säkert många i skogsindustrin idag. Sågverken har ökat priserna för 28:e månaden i rad och massapriset slår löpande all-time-high. Samtidigt är den svenska kronan mycket svag mot både USD och EUR. Lönsamheten för framför allt massaproducenter är på historiskt höga nivåer. Under första kvartalet låg den justerade EBITDA-marginalen över 30 % för nordiska massaproducenter och för sydamerikanska låg den över 50 %. (Justerad EBITDA: rörelseresultat före avskrivningar och engångsposter.) Se figur 1. Aktiekurserna för sektorns bolag har i år ökat med 21 % (per 29 maj, i genomsnitt, viktat efter marknadsvärde). Se figur 2. Detta kan jämföras med Stockholmsbörsens generalindex som, ökat med endast 2,7 %. Kursutvecklingen från den absoluta bottennoteringen i mars 2009 till i dag är remarkabla 460 %.

Frågan är givetvis hur uthållig denna högkonjunktur är. Vi är skeptiska till att massapriset kommer att kunna ligga kvar på dagens rekordnivåer då ny kapacitet är på väg ut och prisgapet mellan massa och returfiber är ovanligt stort. Samtidigt är det viktigt att förstå att denna återhämtning för den nordiska skogsindustrin har pågått under en längre tid. Det rör sig alltså inte enbart om en högkonjunktur. Industrin har gjort mycket för att förbättra lönsamheten de senaste tio åren.

Ett bra sätt att förstå utvecklingen för de nordiska skogsbolagen är att titta på sektorns genomsnittliga (oviktad) rörelsemarginal, se figur 3. Ser man till utvecklingen sedan millennieskiftet så kan vi utvärdera ett par olika perioder.

Den första halvan av decenniet utmärktes av överkapacitet och fallande marginaler. Avregleringen av elmarknaden och de stigande vedpriserna mattade den lilla högkonjunktur som infann sig 2007–2008. Den då titulerade Supercykeln var långt ifrån särskilt "super" för skogsindustrin. Finanskrisen ledde till en djup svacka. Den svaga svenska kronan gav en kortvarig uppgång för de Sverigebaserade bolagen 2010–2011, som sen föll tillbaka under Eurokrisen 2012–2013. Sedan dess har dock industrin genom en kombination av hårt arbete med nedläggningar, investeringar och förändringar i produktportföljer stadigt höjt lönsamheten. En gynnsam konjunktur och en svag krona har även hjälpt till. Idag är den genomsnittliga rörelsemarginalen i sektorn nästan uppe på 10 %, en nivå som inte setts sedan högkonjunkturen vid millennieskiftet. Även om högkonjunkturen tar slut så borde sektorn kunna hålla i mycket av det som uppnåtts i termer av effektivitet, kostnadsänkningar och lönsamhet. Vi har en starkare skogsindustri i dag än vi haft på mycket länge.

Figur 1. Justerad rörelsemarginal före avskrivningar (EBITDA) för massaproducenter

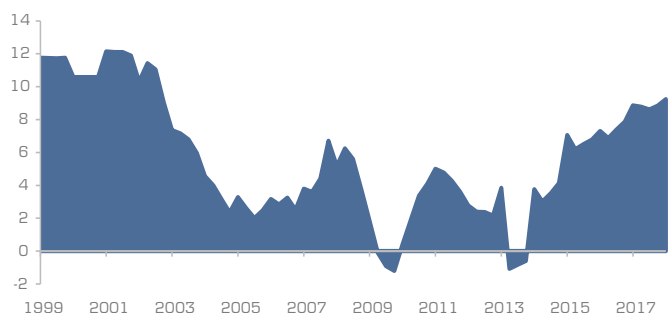
Källa: Bolagsrapporter; * avser massadivisionen

Figur 2. Aktieindex för de nordiska skogsbolagen (Första kvartalet 2010=100)

Källa: FactSet; bolag som ingår är Stora Enso, UPM-Kymmene, BillerudKorsnäs, Holmen, Metsä Board, SCA exkluderat för bättre historisk jämförbarhet.

Figur 3. Genomsnittlig rörelsemarginal i procent för de nordiska skogsbolagen (12m rullande)

Källa: FactSet; bolag som ingår är Stora Enso, UPM-Kymmene, BillerudKorsnäs, Holmen, Metsä Board, SCA exkluderat för bättre historisk jämförbarhet.

Temaartikel 2

En fiber på retur – hot eller möjlighet?

Sveriges skogsägares och massaindustrins främsta utmanare, är det massaproducenter i andra länder? Nej, det är faktiskt ett material som vi känner väl – returfibern. Av en global fiberkonsumtion på 422 miljoner ton per år så står färskfibern för cirka 173 miljoner ton, 41 %, och returfiber för 249 miljoner ton, 59 %, se figur 4. Förändringar i den globala returpappersindustrin har därför stora effekter på massamarknaden.

Även om det kan upplevas som att det ständigt sker enorma investeringar i nya massabruk så har det främst varit en fråga om att ersätta existerande kapacitet. Totalt sett har den globala produktionen av färskfiberbaserad massa i princip stått stilla på strax under 175 miljoner ton/år sedan millennieskiftet. Det som skett är att marknadsmassa i Latinamerika vuxit på bekostnad av integrerad massa i Nordamerika. Under samma period har det skett en explosion i förbrukningen av returfiber som ökat med 100 miljoner.

Det är främst ökad insamling kombinerat med ökad efterfrågan från Kina som ligger bakom returfibers tillväxt. Ser vi till Västeuropa har till exempel andelen papper som återvinns ökat från 50 % till 75 % på femton år och genererar omkring 45 miljoner ton returfiber per år. I Nordamerika ligger återvinningsgraden på 65 % och i Kina på 44 %.

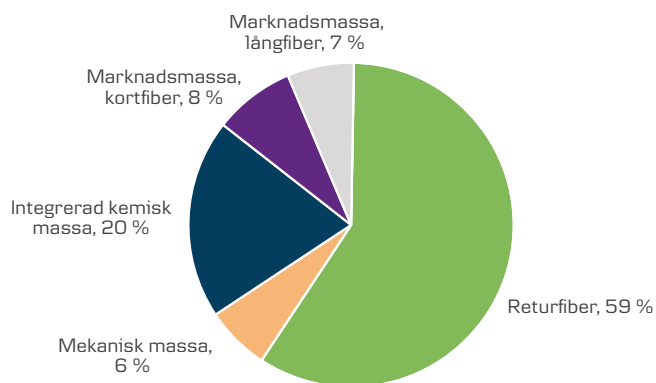
Det finns dock faktorer som talar för att gränsen för returfibern är nådd eller att det i alla fall kommer att bli svårare att få fram mer returfiber i framtiden. Till att börja med närmar sig flera länder gränsen för vad som är möjligt eller försvarbart att samla in. Allmänt anses gränsen för vad som är möjligt att samla in ligga på omkring 80 %. Därefter blir kvaliteten för låg och kostnaderna för höga. Minskad konsumtion av tryckpapper i Europa och Nordamerika leder också till att mängden ny, färsk, fiber som kommer i omlopp för återvinning minskar i dessa regioner. Fibers kvalitet försämras när den återanvänds många gånger samtidigt som ökad efterfrågan på biobränslen, där returfiber ingår, skapat konkurrens.

Den största förändringen de senaste tolv månaderna har dock varit Kinas ändrade inställning till import av osorterat returfiber, framför allt från USA. Osorterat returfiber ('waste paper') har länge varit USAs största export till Kina, sett till containervolym, med en årlig export på omkring 17 miljoner ton. Västeuropa har exporterat drygt 9 miljoner ton. Under 2017 införde dock kinesiska myndigheter strängare regler för import av osorterat returfiber, inklusive importförbud för vissa kvaliteter. Troligen har medierapportering i Kina om att landet importerar USAs "sopor" fått myndigheterna att agera.

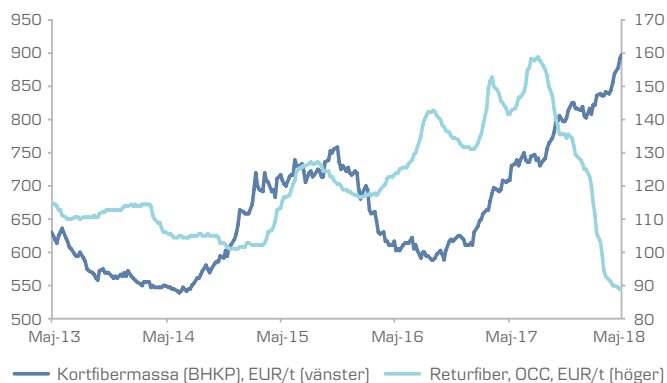
Detta har lett till en kraftig minskning av Kinas import av returfiber. En nedgång på 49,4 % under första kvartalet i år jämfört med samma period förra året vilket motsvarar drygt 3,8 miljoner ton. Än så länge verkar dock inte detta ha satt något större avtryck på Kinas import av massa. Under första kvartalet ökade importen av massa med knappt 2,1 % jämfört med samma period förra året, inte mer än 126 000 ton. I Kina har importrestriktionerna på returfiber lett till att pappers- och kartongproducenter desperat söker fiber med höjda kostnader och slutpriser till följd. I USA och Europa har Kinas importbegränsningar skapat överskott och kraftigt fallande priser på returfiber. Priskapet mellan massa och returfiber har vuxit till rekordnivåer, se figur 5, och de pappers- och kartongproducenter som kan styr om sin fiberförsörjning från massa till returfiber (dock något som tar tid och ofta inte är möjlig). Idag (25 maj) kostar ett ton returfiber av högsta kvalitet mellan 370–420 euro per ton i Tyskland. Detta kan jämföras med ett bruttopris på 890 euro per ton för ett ton kortfibrig sulfatmassa. Även efter 30 % rabatt skulle det innebära att massan kostar 50–60 % mer än närmsta substitut. Returfiberbaserade produkter, till exempelvis mjukpapper, kommer därmed att ha en fördel jämfört med färskfiberbaserade alternativ. Om denna prisskillnad består kan det börja utgöra en press nedåt på massapriset.

Figur 4. Global fiberkonsumtion, totalt 422 miljoner ton per år

Källa: Fibria, RISI, PPPC

Figur 5. Priser på massa och returfiber

Källa: Bloomberg, FOEX

Massamarknaden

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på
Danske Bank Markets Sverige.
www.danskebank.com

Hur urstark är egentligen massamarknaden?

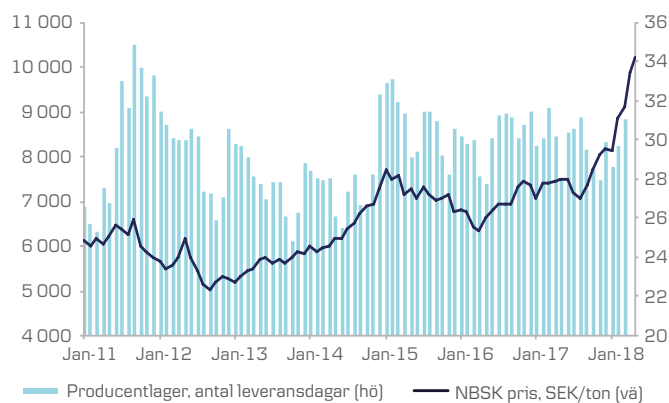
Massamarknaden är glödhet – priset på nordisk långfibrig blekt sulfatmassa (NBSK) ligger på 1 170 dollar per ton och är på god väg mot 1200, ett rekordpris. Under sommaren kommer bruk att, som vanligt, ta underhållsstopp vilket säkerligen kommer att bidra till fortsatt brist på massa. Som marknadsläget beskrivs nu kommer vi troligen att få se ytterligare prishöjningar. Se figur 6.

Men när det kommer till att förklara varför marknaden är så exceptionellt stark blir det svårare. Tittar man på de traditionella temperaturmåtten ser marknaden visserligen bra ut men inte exceptionellt så. De globala producentlagernivåerna för blekt långfibrig sulfatmassa (BSK) har legat på 30-31 (i genomsnitt 30,7) dagar under första kvartalet, i linje med första kvartalet förra året på 29-32 dagar (30,3). Samma sak om vi tittar på globala leveranser av BSK-massa - under första kvartalet i år har faktiskt leveranserna av blekt långfibrig sulfatmassa minskat med 3,3 % jämfört med samma period förra året. Inte ens Kina, vars hårdare regler för import av returfiber ofta nämns som en förklaring till den starka marknaden, räcker som en förklaring. Förra året ökade Kinas import av BSK-massa med 1,1 %, se temaartikel 2. Knappt 100 000 ton. (Importökningen skedde främst inom den kortfibriga massan).

Vad förklarar då den urstarka marknaden? Vi tror att förklaringen ligger i massamarknadens höga priselasticitet. Det betyder att relativt små förändringar i utbud-efterfrågebalansen leder till stora förändringar i jämviktspriset. I synnerhet om denna obalans fortgår under en längre period. Detta får oss också att vara fortsatt försiktiga till massamarknaden. På samma sätt som relativt små förändringar av utbud-efterfrågebalansen åt ena hållet kan få priserna att rusa så ser vi en risk att små förändringar åt andra hållet kan få priserna att sjunka snabbt. Den främsta risken ser vi i ökningen av kapaciteten.

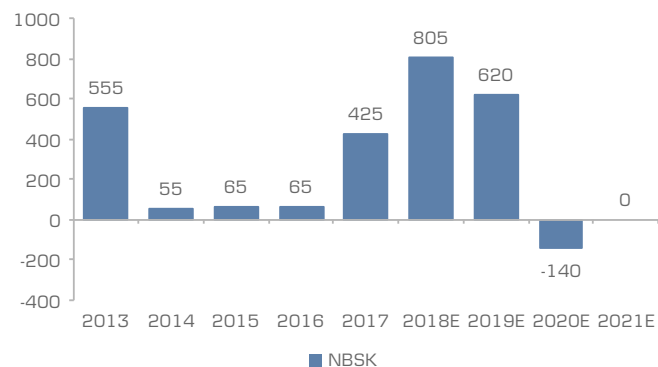
Ser vi till de senaste prognoserna vad gäller utbud från konsultfirman Hawkins Wright från april i år så räknar de med att den globala BSK-massa kapaciteten kommer att öka med 805 000 årston under 2018 och ytterligare 620 000 årston under 2019. Detta kan jämföras med en total ökning på 490.000 årston under 2016 och 2017 tillsammans. Detta ska ställas mot en total BSK-massamarknad på 26 miljoner årston, varav ungefär 59 %, 15 miljoner årston, är NBSK. Vi håller tummarna för att marknaden tål denna utbudsökning.

Figur 6. Bruttoprisk på nordisk långfibrig sulfatmassa (NBSK) i Europa i SEK och globala producentlager (leveransdagar)

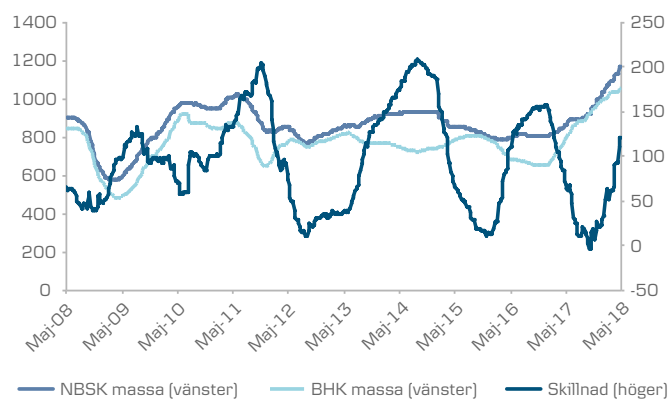
Källa: Bloomberg, FOEX, PPPC

Figur 7. NBSK marknadsmassa kapacitetsförändringar och prognos 2018-2021, tusentals årston, netto

Källa: Mercer International, Hawkins Wright (april 2018)

Figur 8. Pris för lång- och kortfibrer massa samt prisskillnad, i USD per ton

Källa: Bloomberg, FOEX

Banken analyserar trävarumarknaden

Prishöjningarna på trävaror fortsätter

Trävarukonjunkturen trotsar tyngdlagen och prishöjningarna fortsätter i höst enligt branschens företrädare. Även om alla är luttrade i denna volatila sektor är det, just nu, svårt för sågverkscheferna att hitta något smolk i bägaren. Alla de stora marknaderna som USA, Kina, Europa och Nordafrika går bra för tillfället vilket är helt unikt. Det finns dessutom en generell tro på att trä kommer att ta marknadsandelar mot övriga material inom byggsektorn. Orsaken är kraven på förnyelsebart kombinerat med nya byggsystem som exempelvis korslaminerat trä och trämoduler. Krydda detta med en rekordlåg krona så har sågverken en marknadscocktail som man sällan skådat.

Längsta prisuppgången på över 40 år

Prisuppgångsperioden har nu varat i 28 månader, från februari 2016. Skulle prisuppgångsperioden hålla i sig över sommaren, vilket allt talar för så får vi gå tillbaks mycket långt. Den statistik vi hittat går tillbaks 40 år och det räcker inte. Se de genomsnittliga trävarupriserna på exportmarknaden, figur 9.

Kinas dämpade import - en möjlighet

Om man studerar importstatistiken ser man en nedgång av köpen till Kina under de senaste månaderna. Nedgången syns från alla dominerande exportmarknader, se figur 10. Är då detta ett trendbrott med fortsatt minskade köp från den så otroligt viktiga kinesiska marknaden? Ingen av de vi talat med tror detta, utan hänvisar till Kinas ryckiga köpbeteende där lagervolymerna fluktuerar. Eftersom marknaden varit så stark i övriga världen så har virket gått till köpare i andra marknader som varit beredda att betala mer. De flesta bedömer nu att lagernivåerna i Kina gått ned. Förväntningarna är därför inställda på ett ökat köptryck från Kina, istället för en oroande nedgång. Detta skulle därmed kunna förlänga den långa prisuppgångsperioden ytterligare.

USAs virkespriser rusar – priser på över 3000 kr/m³

Efterfrågan på trävaror i USA övertrumfar utbudet på ett sätt som gör att marknaden gått fullkomligt i spinn. Nivåer som alla trodde var onåbara har passerats, se figur 10. I mars skrev vi om när prisnivån 500 USD per board foot passerades på Chicagobörsens handel för virkes futures. Nu i maj passerades nivån på 600 USD. Om man räknar om detta pris till SEK och tar hänsyn till frakt så borde svenska sågverk få nivåer strax över 3000 kr/m³. Ett pris som är svårt att ta in och som naturligtvis övertrumfar alla andra marknader. De svenska sågverk som är lyckliga nog att ha etablerat sig i USA skär nu guld med sina sågklingor. De sågverk vi känner till som handlar med USA är Vida, Södra, Bergs och ATA. Även SCA finns i USA men med högre kvalitetssegment där inte priserna svänger lika mycket.

Låga lager och minskad produktion i Sverige

En av de faktorer som stärker självförtroendet hos svenska sågverk är de extremt låga lagren av sågad färdigvara. Vårens nivåer får man gå tillbaks till hösten 2009 för att hitta, se figur 11. Orsaken till den låga nivån är en kombination

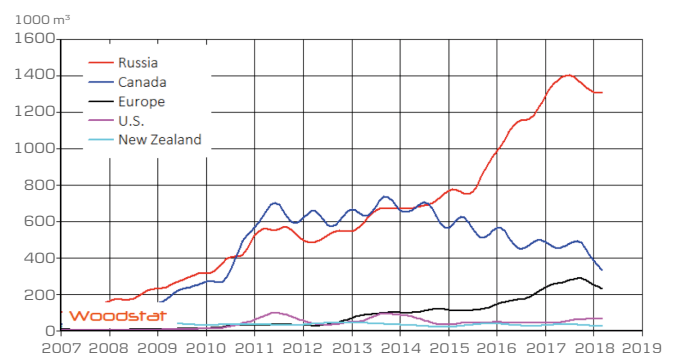
av den goda efterfrågan men också en minskad produktion. Produktionen fram till april 2018 ligger cirka 3 % lägre än samma period året innan. Produktionsminskningen kan härledas till den extrema vädersituationen som drabbat hela skogsbruket. Dels har många sågverk helt enkelt stått utan råvara periodvis under våren. Dels har det varit så kallt i stora delar av Sverige att sågar och barkmaskiner inte kunnat köra för fullt eftersom virket varit stelfruset. Detta är nu ett minne blott och vi kan förvänta oss att alla sågverk kör så mycket de kan under de kommande månaderna. Ingen tror dock att en ökad produktion kommer att påverka marknaden i närtid.

Figur 9. Genomsnittligt exportpris svenska barrträvaror, SEK/m³

Källa: Woodstat (Sista observation februari 2018)

Figur 10. Månadsimport trävaror till Kina från största exportområdena

Källa: Woodstat (Siffrorna är säsongsjusterade. Sista observation mars 2018.)

Figur 11. Svenska sågverks lager av sågade trävaror, miljoner m³.

Källa Skogsindustrierna

Timmer & Massaved

Kraftiga prishöjningar på massaved

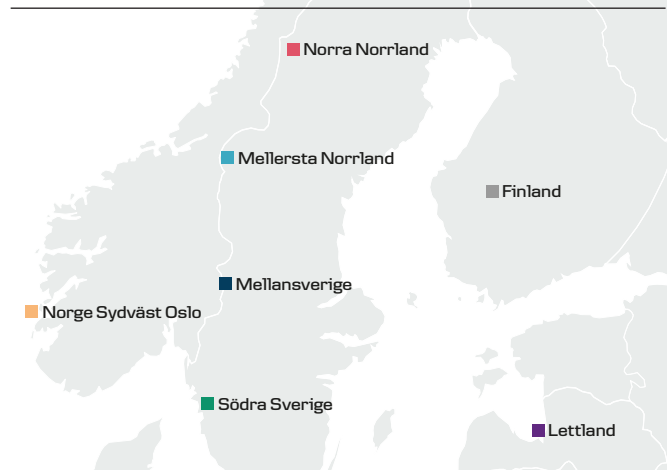
Industrin går nu för fullt och försöker dra nytta av den goda konjunkturen samtidigt som man försöker komma ikapp med den sämsta drivningsvintern på väldigt länge. Adderar man sen den viktigaste faktorn, det kraftig ökade behov av fiber som Södras nya Väröanläggning och SCA jättesatsning i Östrand skapat så får man en bristsituation av sällan skadat mått. Allt detta sammantaget har givit prishöjningar på alla marknader. Detta gäller framförallt massaved men även timmer. På figur 12 har vi redovisat prishöjningarna som skett det senaste året. För att få det så jämförbart som möjligt har vi använt skogsägarföreningarnas grundprislistor.

Sannolikt är prishöjningen större på flera håll men detta var så nära sanningen vi kunde komma. Prishöjningarna är så pass stora och har kommit så fort att vi inte vågar spekulera i ytterligare generella prishöjningar. Däremot tror vi på en utjämning av priserna i de olika regionerna. Det är ganska stora prisskillnader mellan olika aktörer för tillfället.

Foto: SCA Östrand (Bilden är lite beskuren på sidorna)

Figur 12.
Virkespriser maj 2018 samt procentuell utveckling från maj 2017

Södra Sverige	Barrmassaved	360 SEK/m ³ fub	20 %
	Grantimmer	675 SEK/m ³ fub	11 %
Mellansverige	Barrmassaved	300 SEK/m ³ fub	28 %
	Grantimmer	500 SEK/m ³ fub	12 %
Mellersta Norrland	Barrmassaved	320 SEK/m ³ fub	28 %
	Grantimmer	432 SEK/m ³ fub	19 %
Norra Norrland	Barrmassaved	320 SEK/m ³ fub	16 %
	Grantimmer	400 SEK/m ³ fub	0 %
Norge Sydväst Oslo	Barrmassaved	250 NOK/m ³ fub	39 %
	Grantimmer	530 NOK/m ³ to	9 %
Finland	Barrmassaved	32,7 EUR/m ³ fub	5 %
	Grantimmer	72,7 EUR/m ³ fub	9 %
Lettland	Barrmassaved	50 EUR/m ³ fub	127 %
	Grantimmer	63 EUR/m ³ fub	19 %

Förklaring till figur 12 ovan:

Priserna är vid väg och i Sverige, Norge och Finland så kallade "Grundpriser" enligt skogsägarföreningarnas prislistor. I Finland snittpris hela landet. I Lettland timmer officiella priser, massaved Riga hamn med avdrag för transport. Ovanpå dessa priser kan det förekomma vissa premier.

OBS: Vid en jämförelse av prisnivåer mellan olika områden skall man komma ihåg att en medelstock varierar kraftigt. En medelstock innehåller betydligt mindre volym i Norra Norrland än i Södra Sverige.

Det mellansvenska lågprisdiket nästan borta

Ett område som sett en stor förändringen på virkespriserna är Mellansverige. Efter att under en lång rad år fått utmärkelsen "Sveriges lågprisdike" har mycket förändrats på bara ett år. Efter prishöjningar på massaveden på cirka 28 %, ligger i dag de mellansvenska priserna i paritet med priserna i norra Sverige. Det är en kombination av en mängd olika faktorer som samverkat för att skapa denna nya prisnivå. Frågan är om den utjämnade prissituationen är uthållig över en konjunktursvängning eller om diket kommer att etableras igen, vilket skedde efter förra höjningsperioden 2011. En som är glad över den nya situationen är Sture Karlsson, vd på Mellanskog. (Se intervjun på nästa sida.)

Sture Karlsson
Vd, Mellanskog
www.mellanskog.se

”Vi är mycket nöjda med de pris-höjningar vi fått igenom på såväl massaved som timmer under det senaste året. Min tro är att goda, transparenta grundpriser

som alla förstår ger ett högre och jämnare utbud av virke vilket gagnar både industrin och skogsägarna. Den prisstruktur som funnits i Mellansverige under en tid med mängder av underliga premier och tillägg skapar bara en osäkerhet och minskat utbud. Nu går kontrakteringen bra men vårens extrema väderlek har dämpat avverknings- och transportkapaciteten vilket hämmat virkesflödet. Nu försöker vi mobilisera mer avverknings- och transportresurser för att möta den ökade efterfrågan från såväl skogsägarna som industrin.

Vad gäller konjunkturen framöver så ser jag, just nu, få moln vid horisonten. Det bästa hade dock varit om marknaden stabiliserade sig på nuvarande höga nivå. Det hade alla tjänat på.”

Ansträngd fibersituationen kvarstår sannolikt

Vi har just nu ett extraordinärt läge där massapriserna är astronomiska och trävarumarknaden är glödhet. Detta gör naturligtvis att det är lättare för industrin att höja råvarupriserna om det uppstår brister. Historiskt är skogsindustrin känd för sin volatilitet och få tror nog att vi nu är inne i den eviga högkonjunkturen. Vi ser ett kraftigt ökat fokus på förnyelsebart vilket skulle kunna verka dämpande på kraften i nästa konjunkturedgång. Vår tro och förhoppning är därför att det finns förutsättningar för en lägre volatilitet för såväl massa och papper som trävaror framöver.

När det gäller fiberråvaran så förutspår vi en fortsatt tight situation i Östersjöregionen även över en konjunkturcykel. Därmed tror vi inte att de uppkomna bristsituationerna i landet kommer försvinna så fort man fått ordning på logistikproblemen som uppstått under våren. Inte heller den dag konjunkturen vänder nedåt. Massaved och sågverksflis kommer att vara hårdvaluta ett antal år framöver.

Lokalt ont om timmer i landet

Många sågverk har inte kunnat köra för fullt under våren beroende på en kombination av virkesbrist och hårdfruset virke. Även om nu logistiksituationen ser ut att ha lättat något så bedömer vi att försörjningsläget för många sågverk kommer att vara ansträngt under det närmaste halvåret. Som vi visar i figur 12 (på förra sidan), så har priserna höjts även på timmer under det senaste året. Prishöjningarna varierar i landet och det är väl inte omöjligt att norra Sverige ligger lite efter och också kommer att höja när vi närmar oss hösten. Vi tror sammantaget på stillastående eller svagt stigande priser på timmerprislistorna det närmaste halvåret.

Råd till skogsägarna

Tveka inte att avverka. Ut och hugg!

Det måste erkännas, vi kunde inte förutspå de oerhört snabba prisförändringarna vi sett i vissa delar av landet de senaste månaderna. Kraften i marknaden har överträffat våra förväntningar. Vi vill än en gång poängtera; sådana här perioder varar inte för evigt. Vi ser ingen som helst anledning att avvakta ytterligare. Det är varmt och barkborrevarning. Säkerställ därför att avverkat virke blir bortfraktat och att angripna bestånd blir avverkade.

Prata generationsskifte på semestern

Semestern är en tid då familjer sammanförs vid sina släktfastigheter. Det är ett gyllene tillfälle att börja diskutera det som oundvikligen måste ske någon gång. Våga prata generationsskifte och öppna upp för att alla barnen får säga sitt. En öppen och transparent dialog ger grunden för mer smärtfria skiften.

Södra Sverige

Kanonläge för avverkning – höga priser på allt virke. Tag kontakt med din köpare i tid, det kommer att vara ont om resurser.

- Prismässigt är det bra för alla typer av gallringar i dagsläget.
- Slutavverkning kan rekommenderas i alla bestånd. Säkerställ dock alltid prisnivån så du får med eventuella premier.

Mellansverige

Kanonläge för avverkning även här. Så här bra har det inte varit på mycket lång tid. Ta tillfället i akt att både gallra och slutavverka. Tag kontakt med din virkesköpare i tid, det kommer att vara ont om resurser. Säkerställ att du får ”rätt” pris, prisspridningen är stor.

- Förstagallra nu. Det går inte att skylla på dåliga priser längre.
- Läge även för sena gallringar. Det är först gången vi säger det på sju år i detta område. Tänk dock efter, skall du gallra sent eller är det bättre att fokusera på en tidigare slutavverkning. Konsultera med en skogskunnig person.
- Bra läge för slutavverkning.

Norra Sverige

Bra läge för avverkning, men var väldigt noga med vad du får betalt då priserna varierar.

- Gallring i alla former rekommenderas. Vid sena gallringar konsultera någon skogskunnig. Det är ofta bättre att vänta till slutavverkning om du kommer in sent i beståndet.
- Bra läge att slutavverka med stort intresse och vettiga priser på timmer. Stäm av med köparna och säkerställ att du får rätt pris.

Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Priserna i USA ligger 1 000 kr högre än i Europa!

Måns Johansson
Vd, **Vida Wood**
www.vida.se

Trävaror: Generellt är marknaden mycket bra och fram till oktober är det kolugnt vad gäller fortsatta prishöjningar, sen får vi se. På USA skulle vi kunna skicka hur

mycket virke som helst just nu, men vi måste värna våra långsiktiga relationer på alla marknader. Priserna är helt galna och ligger uppemot 1000 kr högre än i Europa per kubikmeter. Man frågar sig bara hur länge detta varar. England har varit något avvaktande då våren varit kall men jag ser ingen oro alls där.

Timmer: Jag tror det varit ansträngt för alla aktörer på enskilda sortiment, vilket beror på att transportkapaciteten inte hängt med den generellt ökade efterfrågan på ved i Sydsverige. Nu är det dock bättre.

Magnus Andersson
Koncernchef, **Derome**
www.derome.se

Trävaror: Efterfrågan är mycket bra på alla marknader vi är verk-samma på. Vi räknar med höjda priser i lokala valutor under Q3 och för tillfället ser jag inga tecken

på någon avmattning under 2018. Generellt upplever vi att trä som konstruktionsmaterial tar marknadsandelar för tillfället. Den svenska byggmarknaden har dock saktat in från extrema toppnivåer. Detta märks på efterfrågan som är något mer avvaktande än tidigare.

Timmer: Vi upplever en ganska hög aktivitet hos mark-ägarna och vi har goda rotstående lager vilket gör att försörjningen ser bra ut för resten av året.

Massaved: Den marknaden styrs helt och hållet av de stora massavedsköparna men efterfrågan på massaved och flis är mycket hög.

Mats Boström
Virkeschef, **Norra Skogsägarna**
www.norra.se

Timmer: Timmermarknaden har varit i balans. Om något sågverk haft ont om timmer är det inte en effekt av utbudet utan snarare beroende på de svåra drivnings-

förhållandena under vintern. Under årets första månader har sågproduktionen sjunkit beroende på den starka kylan. Jag ser en fortsatt balans på timmermarknaden.

Massaved: Det senaste knappa året har präglats av en oerhörd brist på massaved. Bristsituationen kommer väl att minska något, under en period när SCA trimmar in Östrand samtidigt som importen från Baltikum ökar. På längre sikt tror jag på en fortsatt mycket hög efterfrågan.

Olle Berg
Virkeschef, **Setra**
www.setragroup.com

Trävaror: Marknaden är mycket bra på alla fronter. Vi ser prishöjningar i alla marknader fram i kvartal tre. Frågan är dock hur mycket konsumtionen egentligen

ökar. Det som är unikt är att jättemarknaderna USA och Kina efterfrågar mycket trä samtidigt. Visserligen har Kinainporten dämpats något den senaste perioden men deras köpmönster är volatilt och vi får inga signaler på att konsumtionen minskar. I Sverige har våren varit kall vilket gjort att bygghandeln sackat något men på det stora hela är det bra även här.

Timmer: Alla har tappat produktion beroende på kombinationen timmerbrist, logistikproblem och fruset virke. Nu rullar det på bra vilket är skönt.

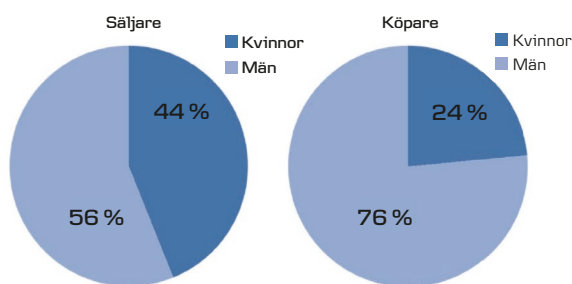

Fastighetsmarknaden

Kvinnorna säljer och männen köper skogen

Samtidigt som andelen kvinnliga skogsägare sakta ökar i Sverige så är bilden tydlig – männen köper och kvinnorna säljer. Orsaken till att andelen kvinnliga skogsägare ökar i stort är att allt fler kvinnor tar över hela eller del av skogsgården genom arv. Enligt senaste statistiken ligger andelen kvinnliga skogsägare strax under 40 %. När det sen kommer till den öppna fastighetsmarknaden så är dock trenden tydlig, se figur 13. Andelen kvinnor som säljer är 44 % vilket är nära ägarandelen. Däremot är den extremt låga andelen kvinnor, på 25 %, som köper förvånande. Medelåldern hos samtliga köparna är 54 år och så pass hög att de flesta köpare torde leva i någon form av relation. Köper männen utan att involvera partnern, eller är ensamstående män överrepresenterade i skogsmarksköp? Statistiken väcker fler frågor än vi har svar. Vi återkommer i frågan.

Figur 13:
Fördelningen mellan kvinnor och män vad gäller säljare och köpare av skogsfastigheter förmedlade av LRF Konsult 2017

Källa: LRF Konsult

Höjda skogsmarkspriser under 2018?

Vi redovisar här pinfärsprisstatistik från Lantmäteriet som bygger på enkäter till mäklarna för perioden oktober 2017 till mars 2018. Vintern var tuff och våren sen med få avslut. Därför bör man ta prisförändringarna med en nypa salt, se figur 14.

De mäklare vi talat med vågar inte tydligt indikera någon pristrend under början på året. Vi förutspår dock en viss höjning av skogsmarkspriserna under 2018. Virkespriserna har höjts kraftigt och även om virkesprishöjningen nog blev inprisad i markpriserna redan förra året så brukar köparledet överreagera under perioder som denna.

Vi upprepar vårt råd sedan tidigare. Svenska skogsmarkspriser är i dag så upptrissade att direktavkastningen blir väldigt låg, framförallt i södra Sverige. Dessutom överskattar köparna ofta de netton man räknar med i kalkylerna. Kostnader i samband med avverkning, som drivning, vägar, förnygring, etcetera, blir ofta högre än beräknat. Det är också oerhört lätt att ryckas med i glödheta budgivning i ett marknads-läge som detta. Tag därför hjälp av en neutral och kunnig person i samband med förvärvet. Tveka inte att kontakta våra kunniga Skogs- & Lantbruksspecialister. Du hittar dem på www.danskebank.se/lantbruk.

Fredrik Luhr
Vd, Areal
www.areal.se

Utbudet av skogs- och lantbruksfastigheter är just nu 30 % lägre jämfört med året innan och minskningen är ännu kraftigare på större fastigheter över 200 ha. En förklaring är sannolikt den långa vintern vilket

fördröjt hela processen, men säljarna kan också vara mer avvaktande. Många upplever att investeringsalternativen är få just nu. Lågt utbud ger en osäkrare marknadsanalys. De affärer som avslutats har dock haft stort intresse och höga pris-nivåer. Jag vågar dock inte säga om priserna fortsatt upp. På skogs- och lantbruksfastigheter med boende i storstadsregionerna har marknaden varit mycket avvaktande. En orsak kan vara att man vill, eller måste sälja sin befintliga bostad innan köp.

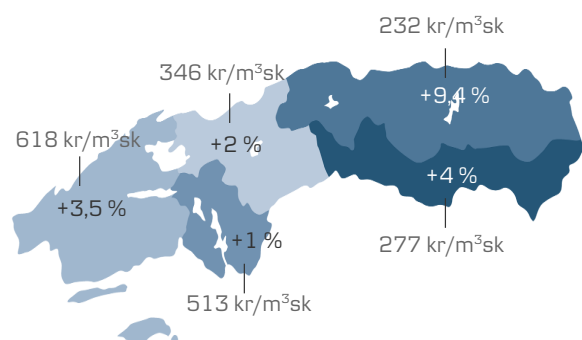

Tomas Lundmark
Skogsfastighetsmäklare på
LRF Konsult i norra Norrland
www.lrfkonsult.se

Marknaden ser ganska ljus ut. På virke syns ännu inte några stora uppgångar i prislstan men premierna har höjts och skogsägarna förväntar sig mer. Däremot tror jag inte på någon större prisuppgång på skogs-

mark. I kustlandet är redan priserna höga och ligger över 300 kr/m³sk. Avkastningen blir därmed låg om vi inte virkespriserna höjs dramatiskt. I inlandet ligger skogsmarkspriserna lägre, exempelvis från cirka 180 kr/m³sk i Arjeplog till 260 kr i Överkalix. Inlandets åldrande befolkning ger färre spekulanter och här kan det finnas fyndchanser om man bevakar marknaden. Dessutom har vissa områden del i allmänningsskogar, som exempelvis Arvidsjaur och Jokkmokk. Där får man stora skogsvårdsbidrag som ofta missas i kalkylen.

Figur 14. Skogsfastighetspriser från Lantmäteriet våren 2018

Källa: Lantmäteriet

Ränta & valuta

Bankens chefsekonom Michael Grahn ger sin syn på ränte- och valuta-situationen.

<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Bostadsmarknaden påverkar ekonomin och skogsindustrin

Svensk ekonomi befinner sig nu mitt i en korrektionsfas för bostadsbyggandet. Priserna på existerande

bostäder har stabiliserats efter höstens prisfall. Samtidigt talar bostadsutvecklarnas rapporter sitt tydliga språk. Försäljningen av nyproducerade flerfamiljshus har fallit med 60 % under första kvartalet! Man sitter nu med ett stort lager osålda, färdiga eller halvfärdiga bostäder. Icke förvånande rapporteras nu att man justerar ner priserna kraftigt, i vissa fall kanske med uppemot 30 %. Rimligen ger detta förnyad press neråt på priserna på existerande bostäder igen. Bostadsproduktionen kommer då att falla tillbaka kraftigt och dra ner BNP-tillväxten.

Enligt KI's barometer har detta redan drabbat den inhemska efterfrågan på trävaror och ordergången har fallit rejält. Efterfrågan och prisförväntningar på exportmarknaderna ligger däremot på höga nivåer, sannolikt drivet av den svaga kronan. Eftersom svensk ekonomi saknar tillräckligt inhemskt kostnadstryck i form av lönedriven inflation så är det främst regeringens skattehöjningar, stigande energipriser och en svagare krona som får fixa biffen. Vi räknar med att den svaga kronan ger ett extra lyft åt inflationstakten under den senare delen av 2018 så att kärninflationen (KPIF exkl. energi) närmar sig Riksbankens prognos. KPIF däremot, kommer troligtvis att under närmaste halvåret hamna över Riksbankens bana.

Vårt basscenario är att Riksbanken ser igenom inflationsriskerna och inte höjer förrän allra tidigast i mitten av 2019. Risken finns dock att man gör "ett misstag" och höjer räntan i slutet av detta år, vilket kommer att stärka kronan på ett icke önskvärt sätt och pressa ned inflationen igen.

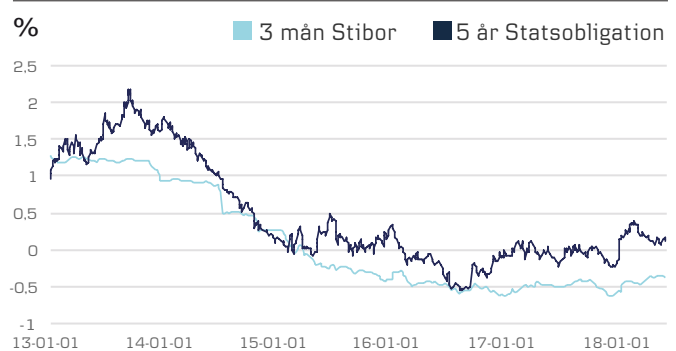
Internationellt har Italien och i förlängningen EU:s skuldskris poppat upp som ett stort hot. Italienska räntor har stigit kraftigt och kan eventuellt smitta av sig på andra länder.

Tabell 1. Prognos ränta & valuta Danske Bank

	Spot	3m	6m	12m
3m Stibor	-0,40	-0,45	-0,40	-0,40
5 år Statsobligation	-0,04	-0,05	0,00	0,20
USD/SEK	8,73	8,70	8,50	8,00
EUR/SEK	10,21	10,30	10,50	10,20
GBP/SEK	11,63	11,90	12,50	12,30

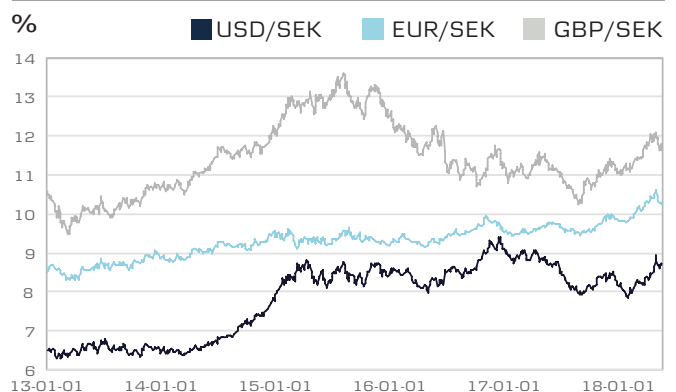
(Spotdatum 180528)

Figur 15. Ränta

Källa: Danske Bank

Figur 16. Valuta

Källa: Danske Bank

Om Danske Bank

Danske Bank i Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktiebolag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 30-tal bankkontor och sex regionala Finanscenter och etablerades i Sverige i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök www.danskebank.se

Ansvarig utgivare

Johan Freij
Affärsområdeschef, Skog och Lantbruk
Danske Bank Sverige
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.

Skicka dem till:

johan.freij@danskebank.se